

עין משפט נר מצוה

זה בורר פרק שלישי סנהדרין

מסורת הש"ס

(א) וְגַלְיָא אַמְרָ לִיהּ וְכִיָּא בְּשַׁלְמִיתוּס פ' קִרְחָא ס' ס' ס' (ב) וְגַלְיָא רִישׁ בְּן לֵקֶשׁ (ג) וְגַלְיָא בְּרַחֲמֵי (ד) וְגַלְיָא בְּרַחֲמֵי (ה) וְגַלְיָא בְּרַחֲמֵי (ו) וְגַלְיָא בְּרַחֲמֵי (ז) וְגַלְיָא בְּרַחֲמֵי (ח) וְגַלְיָא בְּרַחֲמֵי (ט) וְגַלְיָא בְּרַחֲמֵי (י) וְגַלְיָא בְּרַחֲמֵי (יא) וְגַלְיָא בְּרַחֲמֵי (יב) וְגַלְיָא בְּרַחֲמֵי (יג) וְגַלְיָא בְּרַחֲמֵי (יד) וְגַלְיָא בְּרַחֲמֵי (טו) וְגַלְיָא בְּרַחֲמֵי (טז) וְגַלְיָא בְּרַחֲמֵי (יז) וְגַלְיָא בְּרַחֲמֵי (יח) וְגַלְיָא בְּרַחֲמֵי (יט) וְגַלְיָא בְּרַחֲמֵי (כ)

מוסף רש"י

אלא אם כן נעשה גדול. כל מעשה השטר בגדולים. הליקף והמכיר (בבבבב) ונתן ומקבל ועדים כולם גדולים וסמיכים (ושב"ש כ"ב ע"ה).

רבינו חננאל (השפ"ד)

בפני שנים וקנו מידו כותבין דסתם קריין לכותביה עומד ולא יורשין לאימלוכי ביה הורה בפני ג' ולא קנו מידו. רב אמר כותבין רב אסי אמר אין כותבין הוה עובדא וחש לה רב לאת דרב אסי ולא כתבי עד דמפליגי ביה וקיייל כותביה. אמר רב הא אורייתא הוה כתיבי ויהוה ואתא ואודי ליה קיייהו לא כתבי אבל אין כתיבי ואורייתא איהו אפילו כתיבי. רבא אמר לא כתבי עד דאיתיהו ליה חוץ עלי דייני. מר בר רב אשי אמר לעולם לא כתבי עד דקבעי דוכתא ושליחי ופומפי ליה וקיייל דליה הלכתא. כל פבר רב אשי ברא. מטלטלי אע"ג דהורה אי אמר ליה כתובו כותבין ואם לאו אין כותבין והלכתא פקדעי כותבין אע"ג דלא אמר כתובו אלא הורה ליה בלבד. מטלטלי ואותהו בעיניהו פאי (ביבא) ורב אשי אמר כיון דסתרי גוביינא לא. וקיייל כרב אשי דרבינא לגבי דרב אשי תלמיד הוה. והוה ליה אביי ורבא דאמר תרתייהו כשהוה דייני דריש לקיש דאמר בפירי מי שפיק ופי האשה שנתאלמה חזק אין העדים חותמין על השטר א"כ נעשה גדול המסקנא. הכא נמי אילו לא אמר ליה כתובו לא הוה כתבי. והוה ליה לדין דאביי ורבא אילו דיעי

לא היו דברים מעולם הוחזק כפרן (אמר) רב פפא בריה ררב אחא בר ארא הכי אמרין משמיה ררבא כ"ל מילי דכרי לא דכרי יאניש. דברים של חסם כלומר הואיל ואותה הודאה דכרי רוח היו שהשטה בו לא דכרי יאניש ושקח אותה הודאה: **יולפא.** יריעה הפרוקה פנינות המטה: **עירי ושכני ליהוה עלך ספדי.** רוצה אתה שיהו כל השומעין מעידין בין ויעורין בין ישינים שהיה מכיר זה בו שלא יודה בפני עדים אמר כלבו שמא יחא סגור שכולס ישינים ויאמר הן: קב רשו. מלא קב שטרות יש עליו: **מאן מסיק ביה.** למי אמי חייב כלום: **אדם עשוי.** לומר לבריות חייב אני מעות לפלוני להחזיק מעות הרע: **שלא להשביע.** שלא ליראתם שבע ממנו: **עכברא דשביב אדינרי.** עשיר שלא הנחה ממנו עכברא זה עשור שבזבז על דיניו והבז ואינו נהנה מהן: **ניוול וניסדר.** נשלס הנתי שקיבלנו: **כבר הורה וקן.** ר' ישמעאל שקיבלתם על פיו ולא הלכות על מה שעשה: **וקנו מידו.** כותבין שטר מלוה על פה ממלוה בשטר: **שליש.** קנין לכתיבה עומד: **ואם לאו אין כופסין.** ואע"ג דלמך לכו אתם עמי וחייב לשלם על אפילו הכי ניחא ליה מלוה על פה ממלוה בשטר: **שליש.** עשאן בית דין והפקידו הפקר ויכולין לשנותו לעשות מלוה בשטר ולהיות במקום הלוה לעשות שליח לכותבה: **אוריפא.** שטר הודאה פליט שלשה שלא קנו מידו: **כניפי ופיסי.** שלשה שהיו יושבין ובה והודה לו בפניהם והואיל ולא ידעו וקייבוס לכך לא נעשו ב"ד אלץ עדים דלימלא אי לא הוה אלץ מרי הוה מוירי ליה קמיה ולא הוה מהדר אחר ב"ד: **כניפינו** איבו כפנינו. **דמנכין תלמא דעמיה** אזי דינא: **דקבעי דוכתא.** כדכך דיינין: **ושלחו.** שלח בשמיהו ללוה למימי קמיהו לדינא ואודי והואיל ועמד דין נעשים כמלוה בשטר שגליהו לכל הלכך כתיבין: **במקרקעי.** קרקע שהיה ראוין מוחזק בה והודה לשמעון שהיא שלו: **נוספין.** דהא כיון דלודי ליה לדידיה הוה ולא מיחסרה גוביינא דבשלמא מטלטלי מלוה להולא ליתנה וחזו בעלמא הוה מלוה על פה ריעא ממלוה בשטר ולא ניחא ליה לאלומה אכל הכא גלויי מילתא בעלמא הוה: **לדימסריא.** שם מקום: **איפסו בעינייהו.** נשעת הודאה: **מאי.** מי אמרין כיון דלזבין ומונחין ואודי ליה כל היכא דלמנהו דידיה הוה או דילמא כיון דמלוה להולא ליתנה שמה יוילאיה ולא ניחא ליה למיחוי שטרע עליה ובהודאה בפני שני עדים קאמר: **הסיא אודיפא.** שנים חמומים עליה: **נעשה גדול.** המוכר דקיימא לן (ב"ב דף קנז.) ולמכור נכסיו אבוי עד שיהא בן עשרים. הנכס נמי כיון דשנים לא מצי כתבי אלא ברשותו ודאי איהו אמר לכו: **דאין לא דיעין.** כלומר יש דיינין הרבה שאין בקיאים בהלכה זו שלמנר דשנים שלא קנו מידו אין כותבין: **דוכרן סיפומי.** לא היה כמות זה זכרון עדות בלשון עדים אלא בלשון זכרון דברים והוא לשון דיינין: **וכל**

בך אדם עשוי שלא להשביע את בניו. והא דלמך נגט פשוט (ב"ב דף קנה.) ושם שכ"ב מרע שהודה א"ל אתם עדיי משום דאין אדם משטה נשעת מיתה ואמאי לא אמרין כדלמך הכא שלא להשביע את בניו וי"ל דהתם מייירי שנתעוהו להשביע אלא טענה משטה ואע"ג דאמרין לעיל דטענה משטה לא טענין ליה לגניו טענין כדמשמע התם דאי לאו דאין אדם משטה נשעת מיתה טענין ליה וטענה שלא להשביע אפי' לדידיה טענין כמו שטען רב נחמן להוה גברא: **הורה בפני ב' וקנו מידו כותבין.** ואע"ג דלא אמר כתבו משום דקמס קנין לכתיבה עומד כדפ"ה מיהו אם רצה לחזור חזר כדלמך (שם דף עז.) ושם זכר בשרה זו לפלוני וכתבו את השטר חזר בשטר ואינו חוזר בשרה והא דלמך בפ' אע"פ (במכות דף נה.) אמר לעדים כתבו וחתמו והבז ליה קנו מיתה לא כריך לאימלוכי לכו דוקא כותבו דה"ה אע"ג דלא אמר כותבו והא דקאמר כתבו משום סיפא נקטי' דהיכא דלא קנו מיתה אף ע"ג דלמך כותבו כריך לאימלוכי לא קנו דקאמר קנו מיתה לא כריך לאימלוכי ביה לאו משום שאינו יכול לחזור בשטר אלא מסתמא כל כמה דלא הדר ביה רוצה הוא שיכתבו דמע דהא לא קנו מיתה פשיטא דמלי דגר ביה ואיכא למ"ד א"כ לאימלוכי ביה ואי"ם כיון דאינו חוזר בשרה מ"ט חזר בשטר אי שטר מתנה הוא מאי נימ' אמר שטר מכר הוא ומשום משעביה הא אמרין בחוקת הגמים (ב"ב דף מא.) המוכר את שדהו עדים גובה מנכסים משועבדים וי"ל דלא ניחא ליה דליפשו שטרע עלייהו דקלא אית כבו ויולי נכסיה כספריים שהן שטרי חוב והא דלמך בהגזל קמא (ב"ב דף נה.) גבי השורף שטרע של חניו ליה איכא סהדי דיעי מאי כתב ביה לכתוב שטרע אחרני התם שאני שכבר היה לו שטר דאין לו להפסד כמו: **פ"ד בר רב אשי אמר ב'.** נשבעות (דף מה.) ושם פירש הרשב"ן בשם ש"ר ש"ש ונכס רבני גרשון דהלכה כמר בר רב אשי נמיפך שבעה ואודיפא. אודיפא הך דהכא נמיפך שבעה דפרק שבעה הדיינים (שם) דלפילו דלאורייתא מהפכין וכן רב אשי פסק כמותו נמיפך שבעה והניא ראייה מדלמך התם האי מאן דמפיך שטרע על חבירה ואמר ליה אידך אישטבע ליה דלא פרעמיך דלמרי' ליה אישטבע ליה ולא דמי כלל דהתם לא רמיא עליה שבעה דלאורייתא ובקדר תנאים ואמוראים (סו"מ ל"ח) כדכונן כדכונן הש"ס הלכתא כמר בר רב אשי בר מניפך שבעה ואודיפא וכן פסק בה"ג דאין הלכה כמותו נמיפך שבעה ובערין פסק וכן נשבעת דלאורייתא דלא מהפכין שבעה שבעה ור"ח פסק כמר בר רב אשי בר מניפך שבעה ומיורי דפרק בהמה המקשה (מילין דף עז.) ושם ונתן עליו סימן כולו הפך לכן: **דילמא**

כך אדם עשוי שלא להשביע את בניו. והא דלמך נגט פשוט (ב"ב דף קנה.) ושם שכ"ב מרע שהודה א"ל אתם עדיי משום דאין אדם משטה נשעת מיתה ואמאי לא אמרין כדלמך הכא שלא להשביע את בניו וי"ל דהתם מייירי שנתעוהו להשביע אלא טענה משטה ואע"ג דאמרין לעיל דטענה משטה לא טענין ליה לגניו טענין כדמשמע התם דאי לאו דאין אדם משטה נשעת מיתה טענין ליה וטענה שלא להשביע אפי' לדידיה טענין כמו שטען רב נחמן להוה גברא: **הורה בפני ב' וקנו מידו כותבין.** ואע"ג דלא אמר כתבו משום דקמס קנין לכתיבה עומד כדפ"ה מיהו אם רצה לחזור חזר כדלמך (שם דף עז.) ושם זכר בשרה זו לפלוני וכתבו את השטר חזר בשטר ואינו חוזר בשרה והא דלמך בפ' אע"פ (במכות דף נה.) אמר לעדים כתבו וחתמו והבז ליה קנו מיתה לא כריך לאימלוכי לכו דוקא כותבו דה"ה אע"ג דלא אמר כותבו והא דקאמר כתבו משום סיפא נקטי' דהיכא דלא קנו מיתה אף ע"ג דלמך כותבו כריך לאימלוכי לא קנו דקאמר קנו מיתה לא כריך לאימלוכי ביה לאו משום שאינו יכול לחזור בשטר אלא מסתמא כל כמה דלא הדר ביה רוצה הוא שיכתבו דמע דהא לא קנו מיתה פשיטא דמלי דגר ביה ואיכא למ"ד א"כ לאימלוכי ביה ואי"ם כיון דאינו חוזר בשרה מ"ט חזר בשטר אי שטר מתנה הוא מאי נימ' אמר שטר מכר הוא ומשום משעביה הא אמרין בחוקת הגמים (ב"ב דף מא.) המוכר את שדהו עדים גובה מנכסים משועבדים וי"ל דלא ניחא ליה דליפשו שטרע עלייהו דקלא אית כבו ויולי נכסיה כספריים שהן שטרי חוב והא דלמך בהגזל קמא (ב"ב דף נה.) גבי השורף שטרע של חניו ליה איכא סהדי דיעי מאי כתב ביה לכתוב שטרע אחרני התם שאני שכבר היה לו שטר דאין לו להפסד כמו: **פ"ד בר רב אשי אמר ב'.** נשבעות (דף מה.) ושם פירש הרשב"ן בשם ש"ר ש"ש ונכס רבני גרשון דהלכה כמר בר רב אשי נמיפך שבעה ואודיפא. אודיפא הך דהכא נמיפך שבעה דפרק שבעה הדיינים (שם) דלפילו דלאורייתא מהפכין וכן רב אשי פסק כמותו נמיפך שבעה והניא ראייה מדלמך התם האי מאן דמפיך שטרע על חבירה ואמר ליה אידך אישטבע ליה דלא פרעמיך דלמרי' ליה אישטבע ליה ולא דמי כלל דהתם לא רמיא עליה שבעה דלאורייתא ובקדר תנאים ואמוראים (סו"מ ל"ח) כדכונן כדכונן הש"ס הלכתא כמר בר רב אשי בר מניפך שבעה ואודיפא וכן פסק בה"ג דאין הלכה כמותו נמיפך שבעה ובערין פסק וכן נשבעת דלאורייתא דלא מהפכין שבעה שבעה ור"ח פסק כמר בר רב אשי בר מניפך שבעה ומיורי דפרק בהמה המקשה (מילין דף עז.) ושם ונתן עליו סימן כולו הפך לכן: **דילמא**

כך אדם עשוי שלא להשביע את בניו. והא דלמך נגט פשוט (ב"ב דף קנה.) ושם שכ"ב מרע שהודה א"ל אתם עדיי משום דאין אדם משטה נשעת מיתה ואמאי לא אמרין כדלמך הכא שלא להשביע את בניו וי"ל דהתם מייירי שנתעוהו להשביע אלא טענה משטה ואע"ג דאמרין לעיל דטענה משטה לא טענין ליה לגניו טענין כדמשמע התם דאי לאו דאין אדם משטה נשעת מיתה טענין ליה וטענה שלא להשביע אפי' לדידיה טענין כמו שטען רב נחמן להוה גברא: **הורה בפני ב' וקנו מידו כותבין.** ואע"ג דלא אמר כתבו משום דקמס קנין לכתיבה עומד כדפ"ה מיהו אם רצה לחזור חזר כדלמך (שם דף עז.) ושם זכר בשרה זו לפלוני וכתבו את השטר חזר בשטר ואינו חוזר בשרה והא דלמך בפ' אע"פ (במכות דף נה.) אמר לעדים כתבו וחתמו והבז ליה קנו מיתה לא כריך לאימלוכי לכו דוקא כותבו דה"ה אע"ג דלא אמר כותבו והא דקאמר כתבו משום סיפא נקטי' דהיכא דלא קנו מיתה אף ע"ג דלמך כותבו כריך לאימלוכי לא קנו דקאמר קנו מיתה לא כריך לאימלוכי ביה לאו משום שאינו יכול לחזור בשטר אלא מסתמא כל כמה דלא הדר ביה רוצה הוא שיכתבו דמע דהא לא קנו מיתה פשיטא דמלי דגר ביה ואיכא למ"ד א"כ לאימלוכי ביה ואי"ם כיון דאינו חוזר בשרה מ"ט חזר בשטר אי שטר מתנה הוא מאי נימ' אמר שטר מכר הוא ומשום משעביה הא אמרין בחוקת הגמים (ב"ב דף מא.) המוכר את שדהו עדים גובה מנכסים משועבדים וי"ל דלא ניחא ליה דליפשו שטרע עלייהו דקלא אית כבו ויולי נכסיה כספריים שהן שטרי חוב והא דלמך בהגזל קמא (ב"ב דף נה.) גבי השורף שטרע של חניו ליה איכא סהדי דיעי מאי כתב ביה לכתוב שטרע אחרני התם שאני שכבר היה לו שטר דאין לו להפסד כמו: **פ"ד בר רב אשי אמר ב'.** נשבעות (דף מה.) ושם פירש הרשב"ן בשם ש"ר ש"ש ונכס רבני גרשון דהלכה כמר בר רב אשי נמיפך שבעה ואודיפא. אודיפא הך דהכא נמיפך שבעה דפרק שבעה הדיינים (שם) דלפילו דלאורייתא מהפכין וכן רב אשי פסק כמותו נמיפך שבעה והניא ראייה מדלמך התם האי מאן דמפיך שטרע על חבירה ואמר ליה אידך אישטבע ליה דלא פרעמיך דלמרי' ליה אישטבע ליה ולא דמי כלל דהתם לא רמיא עליה שבעה דלאורייתא ובקדר תנאים ואמוראים (סו"מ ל"ח) כדכונן כדכונן הש"ס הלכתא כמר בר רב אשי בר מניפך שבעה ואודיפא וכן פסק בה"ג דאין הלכה כמותו נמיפך שבעה ובערין פסק וכן נשבעת דלאורייתא דלא מהפכין שבעה שבעה ור"ח פסק כמר בר רב אשי בר מניפך שבעה ומיורי דפרק בהמה המקשה (מילין דף עז.) ושם ונתן עליו סימן כולו הפך לכן: **דילמא**

(א) וְגַלְיָא אַמְרָ לִיהּ וְכִיָּא בְּשַׁלְמִיתוּס פ' קִרְחָא ס' ס' ס' (ב) וְגַלְיָא רִישׁ בְּן לֵקֶשׁ (ג) וְגַלְיָא בְּרַחֲמֵי (ד) וְגַלְיָא בְּרַחֲמֵי (ה) וְגַלְיָא בְּרַחֲמֵי (ו) וְגַלְיָא בְּרַחֲמֵי (ז) וְגַלְיָא בְּרַחֲמֵי (ח) וְגַלְיָא בְּרַחֲמֵי (ט) וְגַלְיָא בְּרַחֲמֵי (י) וְגַלְיָא בְּרַחֲמֵי (יא) וְגַלְיָא בְּרַחֲמֵי (יב) וְגַלְיָא בְּרַחֲמֵי (יג) וְגַלְיָא בְּרַחֲמֵי (יד) וְגַלְיָא בְּרַחֲמֵי (טו) וְגַלְיָא בְּרַחֲמֵי (טז) וְגַלְיָא בְּרַחֲמֵי (יז) וְגַלְיָא בְּרַחֲמֵי (יח) וְגַלְיָא בְּרַחֲמֵי (יט) וְגַלְיָא בְּרַחֲמֵי (כ)